

גליון 484
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ללמד שהתשובה מגעת עד כיסא הכבוד, אמרו רבותינו ז"ל, כשעלה משה לרקיע, מצא כיתות של מלאכים, פתחו לפניו ספר תורה וקראו מעשה יום ראשון של ששת ימי בראשית, ופסקו והתחילו לספר בשבחה של תורה, עלה לשני ומצא חבילות של מלאכים וקורין במעשה יום חבילות של מלאכים לספר בשבחם של שני, ופסקו והתחילו לספר בשבחם של ישראל. עלה שלישי ומצא מלאכים וגודדים קורין במעשה יום שלישי ופסקו והתחילו לספר בשבחה של ירושלים. עלה לרביעי ומצא ארזים קורין במעשה יום רביעי, פסקו והתחילו לספר בשבחו של משיח. עלה לחמישי ומצא מחנות מחנות קורין במעשה יום חמישי, ופסקו והתחילו לספר בעצבונה של גיהנום. עלה לשישי ומצא שם מלאכים והיו קורין במעשה יום שישי, ופסקו והתחילו לספר במעשה גן עדן, ומבקשים לפני הקדוש ברוך הוא ליתן חלקם של ישראל בגן עדן. עלה לשביעי ומצא אופנים ושרפים וגלגלים מלאכי רחמים ומלאכי חסד וצדקה, ומלאכי רתת וזיע, מיד אחז משה בכיסא הכבוד, התחילו לקרות במעשה יום שביעי "זיכולו", ופסקו והתחילו לספר בשבחה של תשובה, ללמד שהתשובה מגעת עד כיסא הכבוד.

(אורחות צדיקים שער התשובה בשם מדרש)

פרשת השבוע

שבפקודת הרב אין למסור את ספר התורה, השליחים חזרו בידיים ריקות והודיעו לשופט שמטעם הרב החדש נאסר טלטול הספר ממקומו. רבינו הוזמן להופיע בבית המשפט לנמק את הוראתו, כאשר בא לבית המשפט, פנה אליו השופט: האמת הדבר שכבודו אינו מרשה הוצאת ספר תורה לבית המשפט? רבינו השיב כן, מה הטעם? שאל השופט. אנו חסים על חפץ זה, הוא עלה לנו ביוקר השיב רבנו. מה זאת אומרת? שאל השופט. הספר הזה עלה לנו באלפי רבבות נפשות מישראל, השיב רבי יהושע לייב, למענו שפכו דמם, עונו, נשרפו ונרצחו, ועל קיום תג אחד שבו הועלו רבבות על המוקד.

ההסבר הרגיש שיצא מפי רבינו תוך להט נפשי והשתפכות קודש, שיכנע את השופט, הוא קם ממקומו והבטיח חגיגת לבטל מעתה את הנהגה זוה לחלוטין. הופעת רבינו באולם בית המשפט, עשתה על השופט רושם עמוק, ובנוכחות רבינו הודיע שהוא מעביר את המשפט הנידון לפני רבינו שידון בין שני הצדדים. רבינו היה מספר שמאותו מאורע ואילך היה נוהג אותו השופט להעביר אליו תכופות משפטים מסובכים שונים שהוגשו לבית המשפט.

והסתרת פני מהם וגו' (ל"א-י"ז)
מסופר: הרה"ק רבי רפאל מבראשד זיע"א מבחירי תלמידיו של הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זיע"א שאל פעם את רבו הקדוש: יהודי אשר מצא אהו צרות רבות ל"ע, ונדמה לו שהבורא יתברך שמו מסתיר פניו ממנו, מה עליו לעשות כדי לחזק את אמונתו בה? השיב לו רבי פינחס: עצם הידיעה שרבש"ע מסתיר את פניו ממנו, הרי זו כבר התחלת התיקון.

ויכתוב משה את התורה הזאת וגו' (ל"א - ט') (כבודו של ספר תורה)
הרה"ק רבי יהושע ליב דיסקין זיע"א, בהיותו רב העיר בריסק ביטל נוהג חולין שהנהיגה שם הרשות שיהודי שנתחייב שבועה בבית המשפט הממשלתי, היו משביעים אותו בנקיטת ספר תורה ביד, וכך בכל מקרה של השבעת בעל דין יהודי, טלטלו פקידי בית המשפט את ספר התורה מבית הכנסת לבית הדין וחזרה, רע היה בעיני רבינו נוהג זה, הוא ראה בכך פגיעה בכבוד התורה. עמד רבינו והכריז: הקץ לטלטול הספר לבית המשפט. לא ארכו הימים ויהודי מבני העיר נתבע לדין בערכאות ויצא חייב שבועה, שליחי הרשות הלכו כמנהגם להביא את ספר התורה לאולם בית המשפט, אבל בבואם לבית הכנסת הוגד להם

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:27 ת"א: 7:29 ר"ת: 8:05

זמני כניסת השבת

וילך - שובה

ירושלים: 6:16 ת"א: 6:31

לומר וידוי או להתפלל, אתן לכם חדר מיוחד לכך, אבל אל תעשו שהיות מרובות, כי עוד מעט אגמור עמכם.

נכנסו היהודים לחדר שהראה להם הגוי, ופתאום הרגישו חרטה עמוקה והתעוררות תשובה על כל מעשיהם הרעים, הם עמדו להתפלל עד כמה שעוד זכרו מסדר התפלה מימים עברו, בבכיות וצעקות יוצאות מהלב. עבר זמן מה והגוי נכנס שוב אליהם, וכמעט שלא הכירוהו, פנים אחרות היו לו, פנים שוחקות, אתם חופשיים לנפשיכם, אמר להם, לא נתכוונתי חלילה להרוג אתכם, אינני רוצח חס ושלום, אלא מעשה שהיה כך היה.

הגוי התחיל לספר להם, לפני שנים רבות עבר דרך כפר זה יהודי קדוש אחד והתאכסן בביתי, הוא חלה כאן ונפטר בחדר זה. לפני פטירתו ברח אותי באריכות ימים ואמר לי, בקשה אחת לי אליך, כשיבואו עובדי אורח יהודים לכאן תקבלם בסבר פנים יפות, אם מי מהאורחים שירצה לאכול בשר טריפה, תאיים עליו באיומים גדולים אפילו באיום של מיתה, אבל רק מהשפה ולחוץ, חלילה לך לעשות לו בפועל שום דבר רע.

כשנפטר הצדיק הקדוש, הוסיף הגוי לספר, הוליכוהו בני משפחתו לקבורה לעיר הסמוכה, סגרתי מיד את החדר בו נפטר, ואיני מכניס לשם שום איש, מלבד כשבא יהודי ורוצה להתפלל, אז אני מכניס אותו לשם כדי להתפלל. עכשיו תבינו למה איימתי עליכם שארצח אתכם, אחרי שבקשתם לאכול בשר טריפה. פחד ורחב לבבם של היהודים למשמע הדברים, והתחילו לחקור ולדרוש מי היה אותו צדיק, והיכן נקבר?

נודע להם הכפר הוא כפר פייענא, היה זה הרב הקדוש "בעל התניא" זיע"א, כשברח יחד עם כל משפחתו בשעת מלחמת צרפת רוסיה, נפטר כאן בשנת תקע"ג והוליכוהו לקבורה בעיר האדיטש פלך פולטבה. נפרדו שני היהודים ממנו ונסעו ישר לעיר האדיטש וסרו אל האהל הקדוש, השתטחו והתייחדו שם זמן רב בתפלה ובפרקי תהלים מתוך בכיות ואנחות יוצאות מן הלב, ולא זזו משם עד שנעשו בעלי תשובה גמורים.

הסוחרים שהפכו לבעלי תשובה

מסופר על שני יהודים אשר נתגלגלו פעם לרגלי מסחרם, והגיעו לאזורים הפנימיים של רוסיה, ונשתקעו שם מספר שנים. הם הצליחו מאד במסחרם, אך במשך הזמן לא עמדו בנסיון ופרקו מעליהם עול תורה ומצוות, התערבו בגויים רח"ל ולמדו ממעשיהם. כעבור שנים רבות החליטו לשוב לעיר מולדתם. באחת הערים של תחום מושב היהודים, מסילת הברזל לא היתה עדיין במדינה, לכן נסעו בסוס ועגלה.

בלילה הגיעו לכפר אחד בפלך קורסק, הם פנו לבית אחד הגויים ובקשו ללון אצלו, הגוי בעל הבית קיבלם בסבר פנים יפות, הם נכנסו אל הבית ובקשו חמין לשתות, הגוי העמיד מיד את המיחם ונתן להם תה לשתות. אחרי השתיה שאלו אם יש משהו לאכול כי הם רעבים, שאל אותם הגוי מה הם רוצים לאכול? השיבו שרוצים סעודה הגונה, בשר ותבשיל, והם ישלמו בעד הכל. אמר להם הגוי, הלא אצלי בשר טריפה, חייכו האורחים ואמרו, אין דבר. טוב, אמר הגוי, אלך ואכין לכם את הסעודה, תצטרכו לחכות קצת זמן עד שאסיק את התנור ואבשל את הבשר.

כעבור זמן מה נכנס הגוי וגרון בידו, ופניו מפיקות אימה, לתימהונם של האורחים, פנה אליהם הגוי בחמת רצח ואמר להם שעליהם להתכונן למות, כי עוד מעט הוא יהרוג אותם. נבהלו האורחים והתחילו לבכות ולהתחנן על נפשם, מה פשעם ומה חטאתם, והוא באחת, לא יועיל לכם דבר, גולן אני וזו מלאכתי. יצא הגוי מחדרם ונעל את הדלת מבחוץ, הם שמעו שהוא משחזר את הגרון ואמר לבנו, שבאור הבוקר יכנסו שניהם אל החדר ויהרגו את האורחים.

ראו היהודים שנפלו בפח ואין להם מפלט ומנוס, בכו בכי תמרורים, והתחילו להרהר על מעשיהם עד עכשיו, למה היה להם לעזוב את מקום מולדתם ולנדוד למקומות רחוקים? הגוי פתח את הדלת, נכנס אליהם ואמר, נשאר לכם רק זמן מועט לחיות, אם אתם רוצים

צ'ושל ונמשל

חובה על כל אדם לענג את השבת במטעמים

על שבת קודש איתא במדרש נאמר ברכו במטעמים, ויש להבין מה הקשר בין ברכת השבת למטעמים, וי"ל עפ"י משל: מלך אחד שלח את בנו עם פמליית חיילים כדי לבדוק את מצב הגבול בין מדינתו למדינת האויב. הבחינו חיילי האויב בפמליה הגדולה והבינו כי בוודאי שר חשוב נמצא שם, והגבירו את ההתקפה על הפמליה, הניסו את החיילים ולקחו את בן המלך בשבי, מכיון שידעו חיילי אויב כי המלך לא יחסוך כל מאמץ כדי להציל את בנו, החביאו אותו בכפר נידח כשהוא לבוש בגדי איכר, והעמידו שומרים על כל צעד שלו. אביו המלך לא חסך גם הוא תחבולות ועד מהרה גילו מרגליו היכן נמצא בן המלך, בדרך לא דרך העביר המלך לבנו איגרת סתרים, בה כתב לו שלא ידאג כלל כי עד מהרה יצא לחפשי. שמח בן המלך למקרא המכתב אולם לא רצה להראות את שמחתו כלפי חוץ, כי חשש ששומריו יבחינו בכך ויעמדו על משמרתם ביתר שאת, אולם מאידך השמחה בלבו עמדה להתפרץ, מה עשה, הלך לבית המרוח של הכפר שם ישבו כפריים שכורים ששרו ורקדו מתוך שכרות, הצטרך אליהם בן המלך ורקד גם הוא בכל עוז, הוא בסיבתו, והם בסיבתם.

כן הוא הנמשל, נשמה היא כבן מלך, כיון שבאה ממקור עליון ומעולם האצילות שם נהנתה מזיו השכינה, ואילו הגוף הוא חומר גשמי הכובל את הנשמה לרצונותיו. ביום השבת קודש מבקשת הנשמה להתרומם ולהתעלות בקדושת היום, אולם מכיון שהיא אסורה בכבלי הגוף הגשמי איננה יכולה להתעלות כחפצה. משום כך חובה על כל אדם לענג את השבת במטעמים הגורמים לגוף שמחה, ועל ידי כך זוכה גם הנשמה להתעלות כרצונה.

(בשם הבעש"ט הקדוש זיע"א)

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי אריה לייב ב"ר ברוך

הסבא משפאלע (ו' תשרי) זיע"א

מסופר: אברך אחד שאל את הסבא קדישא רבי אריה לייב משפולי זיע"א איזו דרך יבחר לעצמו בעבודת השי"ת? אם ע"י אכילה ושתייה והרחבת הדעת מדברים הגשמיים, או ע"י תעניתים וסיגופים של גלגול שלג וכדומה? השיב לו הסבא קדישא. בכך לא יהיה לך לא העולם הזה ולא העולם הבא. על זה התחיל האברך לבכות במר נפש ואמר. רבנו הקדוש אל תדחוני בשתי ידיים קרבוני לעבודת השי"ת. אז השיבו הסבא קדישא בזה הלשון. שמע נא דברי.

הנה כאשר ברא הקב"ה את עולמו ברא את היצה"ר, שאל אותו היצה"ר למה בראתני? כי בדורות הראשונים מאדם הראשון ועד נח, וכן מנח ועד אברהם אבינו לא היתה לו ליצה"ר שום עבודה קשה. כי המה מעצמם עשו כל רע. השיב לו הקב"ה המתן עד שיבוא אברהם ועמו תהיה לך עבודה להחטיאו. והיה היצה"ר עומד ומצפה עד שבא אברהם אבינו ע"ה. וידוע שאברהם ושרה היו בבחינת מדת החסד, והיו מכניסי אורחים. ויבוא אליהם היצה"ר בדמות הלך. כאשר ראו אותו הכניסו אותו תיכף לביתם, והאכילו אותו והשקוהו, עד אשר לא היה לו פתחון פה לפתותם לעבירה, והלך לו.

וישחק הקב"ה עליו ויאמר לו "מען קויפט דין איבער מיט א גיטען אנבייטען! (קונים אותך בסעודה טובה). ויען היצה"ר אל לבו שלא להתפתות מאכילה ושתייה. ושוב שאל להקב"ה למה בראתני? והשיב לו המתן עד שיבוא יצחק ועמו תשחק. כאשר בא יצחק אבינו ע"ה שהיה בבחינת מדת הגבורה, בא אליו יצה"ר בדמות אורח והתחיל לפתותו לעבירה. אז לקחו יצחק ורבקה מקלות ויכו אותו מכות גדולות. עד כי ברח היצה"ר מהם אל נפשו וילך לו. שוב שחק הקב"ה עליו ויאמר לו "דו האסט גאר מורא פאר א קלאפ!" (אתה ממש מפחד ממכות) וישאל עוד היצה"ר להקב"ה למה בראתני. ויאמר לו המתן עד שיבוא יעקב ועמו תלחם. כאשר בא יעקב אבינו ע"ה, חגר היצה"ר את מתניו להלחם אתו בעוז. וידע בנפשו להיות נזהר שלא יתפתה עוד מאכילה ושתייה וגם שלא יפחד מן המכות. וכאשר יעקב אבינו היה בבחינת "איש תם יושב אהלים", לכן כאשר היצה"ר בא אליו להתחיל להטעים לו טעם עבירה, היה יעקב מדבק את נפשו בתמימות לבורא עולם, ועשה עצמו שאינו שומע כלום לכל הבליו, ואינו מבין כלל את לשון פיתויו. עד שראה היצה"ר שלא יוכל לנצחו כמו שכתוב "וישר אל מלאך ויכל לו" (הושע, י"ב, ה')

ולואת תדע שהעיקר הגדול בעבודה הוא כמו שכתוב "אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן" וגו'. כי צדיקי הדור נקראים משכנות הרועים, וכל צדיק בדורו עושה לו דרך סלולה חדשה לעבודת השם יתברך, כי הדרך שהיה בדור שלפניו כבר נודע לו ליצה"ר ויש לו עצות לזה. ואם תעשה היום מה שעשו בדור שלפניך לא עשית כלום.

צ'ין אדם לחברו

ולב אלמנה ארנין

סיפר יהודי אחד: בהיותו נער למד בישיבת סלובודקה בבני ברק, הוא היה יתום מאביו והתכונן לשהות בישיבה בימי ראש השנה, אך בערב ראש השנה הוא נקרא לפתע לחדרו של ראש הישיבה איש תנועת המוסר הרה"צ רבי אייזיק שר זצ"ל ששאלו היכן אתה מתכונן להיות בראש השנה? הילד נבהל מעצם השאלה והשיב בלחש "בישיבה". אז הסביר לו רבי אייזיק כי לא כן עליו לעשות, יש לך אמא אלמנה היא תבוא בראש השנה לבית הכנסת, מעורת הנשים תשלח מבט לעבר היכל התפילה, את בעלה היא לא תראה בין המתפללים, גם לא את בנה, ולבה יעגם עליה מאד, עליך איפוא לנסוע מיד הביתה ולהתפלל באותו בית כנסת שבו תתפלל אמך האלמנה. כאשר החל הבחור הצעיר להתחנן שברצונו לחוש בראש השנה את אוירת הישיבה, השיב לו רבי אייזיק שלא מצאנו בשום מקום כי חובה להרגיש אווירה של ישיבה, אבל יש פסוק מפורש שבו נאמר "ולב אלמנה ארנין".

כדי שיהודי לא יתבייש

מסופר על הגה"ק רבי חיים עוזר גרודזיונסקי שהלך פעם ברחובה של וילנא, יחד עם כמה מתלמידיו, לפתע ניגש אליהם יהודי ושאל את הרב איך מגיעים לרחוב מסויים? למרות שהרחוב ההוא היה מרוחק, נטלו הגאון הגדול יד ביד והלך

עמו כמחצית השעה עד שהגיעו אל המקום המדובר, והראה לו את הכתובת המדויקת. שאלו התלמידים את רבי חיים עוזר: הייתכן, למה הקדיש רבינו ליהודי כל הרבה זמן? וכי אי אפשר היה לעשות כפי שעושים בדרך כלל, ולהראות לו את הכיוון, ובמקרה הגרוע, אם עדיין לא ימצא את המקום, יוכל לשאול בדרכו אדם נוסף, מדוע צריך הרב להטריח את עצמו בהליכה כה רב? השיב רבי חיים עוזר: וכי לא הבחנתם שיהודי זה מגמגם הוא, כבד פה וכבד לשון, בוש היה להציג את שאלתו בפני. אם לא הייתי הולך איתו יד ביד עד הכתובת המדויקת, היה נאלץ להתבייש עוד פעם ושוב פעם כדי להשיג את מבוקשו, וכדי לחסוך בוש מיהודי, שווה גם שווה לעשות את הדרך הארוכה שהלכנו עמו.

לפייס דעתה של אשתו

מסופר על הגה"צ רבי אריה לויין זיע"א, שפעם באו אליו בני זוג ששלום הבית אצלם לא היה מהמשובחים, כדי שישכין שלום ביניהם. לאחר שבסייעתא דשמיא עלה הדבר בידו, שיגר לו אותו אדם תרומה לישיבה. החזיר לו ר' אריה את התרומה בצירוף מכתב בו כתב: במקום שתשלח צדקה לישיבה מוטב שתקנה לאשתך בכסף זה בגדים ותכשיטים ותפייס את דעתה.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ה' תשרי

זבולון בן יעקב משבטי י-ה

יום ראשון ו' תשרי

הרה"ק רבי אריה לייב הסבא משפאלע ב"ר

ברוך (תקע"ב)

הרה"ק רבי מרדכי ב"ר דוד מטאלנא (תרל"ב)

יום שני ז' תשרי

זבולון בן יעקב (ב' אלפים שי"א

יום שלישי ח' תשרי

הרה"ק רבי נח ב"ר מרדכי מלעכוויטש (תקצ"ד)

הרה"ק רבי אלעזר ניסן מדראביטש ב"ר משה

מאיהעל (תרט"ז)

יום רביעי ט' תשרי

הרה"ק רבי דוד הלוי מסטעפין ב"ר שמואל

(תלמיד הבעש"ט - תקע"א)

יום חמישי י' תשרי

רב אחאי בריה דרבה בר אבוהו (ד"א-רע"א)

הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציקל)

מפשעווארסק ב"ר נפתלי (תשל"ז)

הרה"ק רבי שמעון נתן נטע ב"ר משה מרדכי

מלעלב (תש"ע)

יום שישי י"א תשרי

רב טביומי דהוא מר בר רב אשי (ד"א-רכ"ה)

רב הונא בריה דמר זוטרא (ד"א-רכ"ז)

הרה"ק רבי צבי אריה מאליק ב"ר גדליה

(תקע"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצונה הלכות

מאת הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודר" רפורם יוסף הרש"ם על המצוות.

שמיעת קריאת התורה (ד')

א) אפילו נכנס במקרה לבית הכנסת כדי לחפש אדם מסוים, או לאסוף צדקה, אסור לו לצאת כשהספר תורה פתוח, והיוצא הוא בכלל עוזבי ד' יכלו, רחמנא ליצילן. (כף החיים, אר"ח סימן קמ"ו, ס"ק ג')

ב) נהגו המדקקים להתנועע בשעה שקורין בתורה, דוגמת התורה שניתנה ברתת. (רמ"א אר"ח, סימן מ"ח, סעיף א')

ג) יש למנוע מגבאי בית הכנסת ומשאר גבאי צדקה לאסוף צדקה בשעת קריאת התורה, משום שמבלבל דעת השומעים. (פמ"ג אר"ח סימן תקס"ו, במשכצות זהב, ס"ק ג', מ"ב סימן צ"ב, ס"ק ל"ו)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לזכות הרה"ג ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א ומשפחתו הי"ד לגמר חתימה טובה ושנה טובה ומבורכת בכל מילי דמיטב

גמר חתימה טובה ושנה טובה ומבורכת לכ"ק מן אדמו"ר עט"ר שליט"א לכל הגלוים אליו ולכל בית ישראל